

16.

Dobro i radość wynikające ze wspólnego uprawiania sportu

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój woli

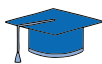
1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Umiejętność pracy w grupie oraz umiejętność pełnienia przypisanych ról społecznych

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Praca nad sobą oraz kształtowanie postawy solidarności

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Uprawianie sportu jest okazją do kształtowania wytrwałości, wyrzeczenia, męstwa oraz odpowiedzialności za kolegów.
- Indywidualny i społeczny wymiar sportu.
- Od konkurencji i rywalizacji do integracji i solidarności w sporcie.
- Moralność w sporcie.
- Integralny rozwój natury ludzkiej, cielesnej i duchowej.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Sport jest doskonałą szkołą przezwyciężania swoich słabości i kształtowania charakteru.
- W sporcie obowiązuje zasada poszanowania drugiego człowieka.
- W sporcie ważne są opanowanie i praca, nie tylko nad swoim ciałem, ale również nad emocjami, uczuciami i wolą.
- Sport rozwija umiejętność współpracy, pracy zespołowej.

Zasady

- Uczę się przyjmować porażki oraz przegrane (osobiste lub swojej drużyny).
- Nie pogardzam osobami, które odnoszą lepsze lub słabsze ode mnie wyniki w sporcie.
- We wspólnym uprawianiu sportu, nie odbieram innym wyznaczonych dla nich ról.
- Zwycięstwa i przegrane w sporcie są dla mnie szkołą codziennego życia.
- Sport uczy mnie wytrwałości i pokonywania własnych słabości.

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Rodzinny sport (rower, kajak, wspinaczka górską, wycieczka) jest okazją do pogłębienia kontaktu z dzieckiem, poświęcenia mu uwagi i czasu oraz wspólnych doświadczeń i przeżyć.
- Zmęczenie pracą umysłową, napięcia emocjonalne można rozładowywać we wspólnie uprawianym sporcie.

- Sport uprawiany w gronie rodziny jest okazją do realizacji konkretnych ról, jakie powinien spełniać każdy członek rodziny: starszy brat wobec młodszego brata, ojciec wobec syna itp.

Zasady

- Poprzez zadania i gry sportowe wychowuję, zachęcam moje dziecko do odważnego podejmowania wysiłku i wyrzeczenia, uczę je cierpliwego znoszenia niepowodzeń i ćwiczenia silnej woli.
- Czuwam nad tym, by osiągnięcia dziecka w dziedzinie fizycznej odpowiadały etapom jego rozwoju emocjonalnego, moralnego i społecznego.
- Cieszę się z osiągnięć sportowych mojego dziecka.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Ćwiczenie i praca fizyczna mają duży wpływ na osobowość człowieka.
- Sport może być dla ucznia okazją do odkrycia własnej wartości i odnalezienia swojego miejsca w grupie.
- Indywidualne sukcesy uczniów rzutują na obraz całej klasy i szkoły.

Zasady

- Staram się docenić indywidualny wysiłek i osiągnięcia sportowe każdego ucznia, na miarę jego możliwości, bez faworyzowania i poniżania.
- Podczas organizowania zawodów sportowych sprzyjam atmosferze solidarności międzygrupowej.
- Organizuję takie gry zespołowe czy zadania, które prowadzą do: integracji osób w grupie, jednoczenia się we wspólnym wysiłku i osobistego wkładu w dobro wspólne.
- W ocenie wyników sportowych, wspólnie z uczniami, przestrzegamy zasad etycznych.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Zachęcam uczniów do zorganizowania olimpiady sportowej. Może to być impreza dla młodszego rodzeństwa z okazji Dnia Dziecka, paraolimpiada dla niepełnosprawnych ruchowo kolegów lub olimpiada ogólnoszkolna, w której udział wezmą uczniowie, nauczyciele oraz personel szkoły. Ważne jest, aby organizatorzy także wzięli udział w konkurencjach sportowych.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Sport uprawiany we wspólnocie utrwała relacje osób w klasie, wnosi nową jakość do relacji między uczniami. Wspólnota zawiązana w trakcie aktywności sportowej buduje relacje uczniowskie, uczy poświęcenia na rzecz dobra grupy, podejmowania wysiłku dla innych, odpowiedzialności za siebie i innych. Uczniowie, którzy ze względu na słabe wyniki w nauce nie cieszą się poważaniem i przyjaźnią w klasie, mają okazję zaistnieć w grupie, ujawnić swoje walory oraz doświadczyć solidarności na płaszczyźnie sportowej.

1.10. ZAGROŻENIA

Sport jest traktowany jedynie jako środek doskonalenia własnych sprawności fizycznych. Młodzi ludzie uprawiają sport na zasadzie ostrej rywalizacji i konkurencji, nie potrafią ze sobą współpracować. Taka postawa może przenosić się na inne dziedziny życia, co w konsekwencji prowadzi do izolacji i osamotnienia. Może wystąpić ambicjonalne nastawienie na odnoszenie sukcesów, bez uwzględniania praw i potrzeb innych¹.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Uprawianie sportu ma ogromne znaczenie dla rozwoju fizycznego dziecka, ale stanowi także ważne źródło rozwoju osobowego. Sport uczy wytrwałości, męstwa, zdolności do wyrzeczeń, odpowiedzialności za siebie i innych, współpracy w grupie, solidarności, umiejętności przyjęcia porażki.

Wymienione elementy są podstawą do budowania dojrzałej osobowości człowieka. Warto zachęcać dziecko do uprawiania sportu, ale też wspólnie z nim uprawiać sport (rower, kajak, wspinaczka). Stanie się to z pewnością elementem integrującym rodzinę.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Rafał Witek – urodzony w 1971 roku, polski autor powieści, wierszy oraz słuchowisk dla dzieci i młodzieży. Był stypendystą UNESCO w dziedzinie twórczości poetyckiej. Laureat konkursu wydawnictwa Znak na najlepszą powieść dla dzieci, a także Konkursu im. Astrid Lindgren. Jest też zdobywcą Ogólnopolskiej Nagrody Literackiej im. Kornela Makuszyńskiego. Współpracuje z magazynem dla dzieci „Świerszczyk” i portalem Qlturka.pl. Oprócz twórczości dziecięcej publikuje także tomy wierszy oraz felietony i recenzje dla starszych czytelników.

¹ „Chociaż moralność wzywa do poszanowania życia fizycznego, nie czyni z niego wartości absolutnej. Sprzeciwia się ona koncepcji neopogańskiej, która zmierza do popierania kultu ciała, do poświęcania mu wszystkiego, do bałwochwalczego stosunku do sprawności fizycznej i sukcesu sportowego. Z powodu selektywnego wyboru, jakiego dokonuje między silnymi a słabymi, koncepcja ta może prowadzić do wypaczenia stosunków międzyludzkich”. KKK 2289.

Tej zimy tata postanowił nauczyć mnie jeździć na nartach. Dlatego pojechaliśmy do Zakopanego. Pierwszego dnia po przyjeździe poszliśmy do wypożyczalni sprzętu narciarskiego. Pan w góralskim kapeluszu i kubraku wyszukał dla mnie narty, kijki, buty narciarskie i kombinezon.

Kiedy dotarliśmy na stok, okazało się, że moje narty są zepsute. Nie dość, że każda jechała w inną stronę, to były one śliskie. Cały czas się przez to przewracałem. W dodatku do moich butów dostał się śnieg i było mi zimno.

Następnego dnia tata wynajął dla mnie instruktora. Był to doświadczony narciarz, który powiedział, że zaczniemy od nauki przyjmowania prawidłowej pozycji. Następnie kazał mi założyć narty, stanąć na lekko ugiętych nogach, z tułowiem pochylonym do przodu i ramionami wyprostowanymi wzdłuż ciała. Wydawało się to łatwe. Właśnie prezentowałem moją pozycję tacie, kiedy przejeżdżający obok chłopak zaczepił kijkiem o mój powiewający szalik i pociągnął mnie za sobą.

Zanim się zorientowałem, pędziłem w dół stoku. Byłem tak wystraszony, że nie mogłem nic zrobić. I wtedy zauważyłem wielką zaspę na dole stoku.

Kiedy tata i instruktor wygrzebali mnie z zasy, nie mogłem uwierzyć własnym uszom. „Chłopcze, masz wielki talent! – zachwycał się instruktor. – Pierwszy dzień nauki, a ty sam pokonałeś cały stok! A jak pięknie trzymałeś pozycję!”

Uśmiechnąłem się. Okazuje się, że kiedy człowiek chce, to wszystkiego może się nauczyć.

R. Wittek, *Z pamiętnika młodego narciarza*, w: M.E. Piotrowska, M.A. Szymańska, *Nowe już w szkole 3. Edukacja wczesnoszkolna. Podręcznik*, cz. 2, wyd. Nowa Era, Warszawa 2013, s. 4.

Wybrany fragment książki pt. *Z pamiętnika młodego narciarza* autorstwa Rafała Witka ukazuje głównego bohatera podczas ferii zimowych. Chłopiec wraz z tatą wybrał się na stok narciarski, aby uczyć się jazdy na nartach. Jest to świetna okazja do wspaniałej zabawy, przeżycia zabawnej przygody, ale przede wszystkim pogłębienia relacji z tatą.

Czas spędzony z dzieckiem nigdy nie jest czasem straconym ani dla dziecka, ani dla rodzica. Pozornie zwykłe czynności wykonywane wspólnie, skierowana na dziecko uwaga rodzica, budują głębokie więzi. Dziecko ma poczucie, że jest dla rodzica kimś ważnym i wyjątkowym.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Cieszę się, że powstaje coraz więcej parafialnych klubów sportowych, które gromadzą dzieci i młodzież. Każdy rodzaj sportu niesie z sobą bogactwo skarbów wartości, które zawsze trzeba sobie uświadamiać, aby móc je urzeczywistnić. Ćwiczenie uwagi, wychowanie woli, wytrwałość, odpowiedzialność, znoszenie trudu i niewygód, duch wyrzeczenia i solidarności, wierność obowiązkom – to wszystko zależy od cnót sportowca. Zachęcam was, młodych sportowców, abyście żyli zgodnie z wymaganiami tych wartości, abyście w życiu byli zawsze ludźmi prawymi, uczciwymi, zrównoważonymi, ludźmi, którzy budzą zaufanie i nadzieję.

Jan Paweł II, *Homilia w czasie nabożeństwa czerwcowego*, Elbląg, 6.06.1999, 5, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1978, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 1035.

„Równie istotne jest znaczenie, jakie wśród młodzieży zajmuje uprawianie sportu, którego potencjału wychowawczego i formacyjnego Kościół nie powinien lekceważyć i w którym powinien być silnie obecny. Świat sportu potrzebuje pomocy w przezwyciężeniu obecnych w nim dwuznaczności, takich jak mitologizowanie mistrzów, podporządkowanie logice komercyjnej i ideologii sukcesu za wszelką cenę” (DK 47). U podstaw tego doświadczenia sportowego jest „radość: radość poruszania się,

radość bycia razem, radość z powodu życia i darów, które Stwórca daje nam każdego dnia”. Z drugiej strony niektórzy Ojcowie Kościoła wykorzystywali przykład uprawiania sportu, aby zachęcić młodych do wzrastania w siłę i opanowania senności czy też skłonności do szukania wygody. Święty Bazyli Wielki, zwracając się do młodych, zaczerpnął przykład wysiłku wymaganego przez sport, a tym samym zaszczerpił w nich zdolność do poświęceń, aby wzrastać w cnotach [...].

ChV 227.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Ty więc, moje dziecko, nabieraj mocy dzięki łasce, która jest w Chrystusie Jezusie, a to, co usłyszałeś ode mnie za pośrednictwem wielu świadków, przekaz wiarygodnym ludziom, którzy będą zdolni nauczać też innych. Bierz udział w trudach i przeciwnościach jako dobry żołnierz Chrystusa Jezusa. Nikt walczący po żołniersku nie wikła się w zabiegi około utrzymania, żeby się spodobać temu, kto go zaciągnął. Również jeżeli ktoś staje do zapasów, otrzymuje wieniec tylko wtedy, gdy walczył przepisowo. Rolnik, który się trzyma, pierwszy powinien korzystać z plonów. Rozważaj, co mówię, albowiem Pan da ci zrozumienie we wszystkim. Pamiętaj na Jezusa Chrystusa, potomka Dawida. On według Ewangelii mojej powstał z martwych. Dla niej znoszę niedolę aż do więzów jak złoczyńca; ale słowo Boże nie uległo spętaniu. Dlatego znoszę wszystko przez wzgląd na wybranych, aby i oni dostąpili zbawienia w Chrystusie Jezusie razem z wieczną chwałą.

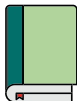
2 Tm 2,1-10;
por. 1 Kor 9,24-27.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Niektóre społeczności, tj. rodzina i państwo, odpowiadają bardziej bezpośrednio naturze człowieka. Są dla niego konieczne. Aby umożliwić jak największej liczbie osób uczestnictwo w życiu społecznym, należy zachęcać do tworzenia zrzeszeń i instytucji wybieralnych „dla celów gospodarczych i społecznych, kulturalnych i rozrywkowych, sportowych, zawodowych i politycznych. Są to społeczności albo o zasięgu krajowym, albo międzynarodowym”.

KKK 1882;
por. 2187; 2289.

IV. LITERATURA

- Blanco L., Carbonell S., *Wartości w życiu rodziny. Ponad 100 zabaw rozwijających wrażliwość na wartości ogólnoludzkie*, tłum. P. Szufliński, wyd. Jedność, Kielce 2017.
- Czaja Z., *Wychowanie jako spotkanie*, wyd. Pallottinum, Poznań 1994.
- Franciszek, *Adh. Christus vivit. Do młodych i całego Ludu Bożego*, 25.03.2019, Libreria Editrice Vaticana, [online:] http://www.vatican.va/content/francesco/pl/apost_exhortations/documents/papa-francesco_esortazione-ap_20190325_christus-vivit.html#_ftnref121 [dostęp: 16.11.2020].
- Jan Paweł II, *Homilia w czasie nabożeństwa czerwcowego*, Elbląg, 6.06.1999, w: tegoż, *Pielgrzymki do Ojczyzny: 1978, 1983, 1987, 1991, 1995, 1997, 1999, 2002. Przemówienia, homilie*, wyd. Znak, Kraków 2006, s. 1030-1036.
- Jarvis M., *Psychologia sportu*, tłum. M. Gajdzińska, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2003.
- Kongregacja Nauki Wiary, *Katechizm Kościoła Katolickiego*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002.
- Kowalczyk S., *Elementy filozofii i teologii sportu*, wyd. KUL, Lublin 2002.
- Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu. Biblia Tysiąclecia*, wyd. Pallottinum, Poznań 2012.
- Sobór Watykański II, *Konstytucja o Liturgii Świętej [Sacrosanctum concilium]*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 48-78.
- Społeczny wymiar sportu*, red. Z. Dziubiński, wyd. Salezjańska Organizacja Sportowa RP, Warszawa 2003.
- Sport na przełomie tysiącleci. Szanse i nadzieje*, red. Z. Dziubiński, wyd. Salezjańska Organizacja Sportowa RP, Warszawa 2000.
- Witek R., *Z pamiętnika młodego narciarza*, w: M.E. Piotrowska, M.A. Szymańska, *Nowe już w szkole 3. Edukacja wczesnoszkolna. Podręcznik*, cz. 2, wyd. Nowa Era, Warszawa 2013.

